

Özek, valutáért

Élő vadak exportja
Csongrád megyéből

A Csongrád megyei vadász-társaságok tagjai egyre nagyobb gyakorlatot szereznek a puska nélküli, úgynevezett hálós vadászatban. A vadaknak élve történő foglyul ejtése kétségeken túl több munkával, fáradsággal jár, mint ki-lövésük, de sokkal jövedelmezőbb, mert a tőkés piac országai valutával fizetnek az ilyen zsákmányért.

Az elmúlt időnyben mintegy százharminc öngidát, sutát és őzbakot ejtettek fog-ságba a megye területén, a legtöbbet Sentes határában. A Tisza árterületén, a folyó menti erdők rejtett részein feszítették ki a különleges erősségű csapdákat. A hálók-ban fennakadt nagyvadakat kiszabadításuk után külön-külön olyan méretű, viszony-lag szűk ládába tették, ame-lyekben mozgásuk korláto-zott, és így nem sérülhetnek meg.

Az értékes élő vadakat a tőkés országokba, a legtöb-bet a Német Szövetségi Kö-zársaságba és Franciaország-ba szállították az ottani er-dők, mezők állományának mi-nőségi javítására. A nem könnyű munkára vállalkozott vadásztársaságok is jól jár-tak, hiszen a zsákmányért da-rabonként háromezer forint-tól hétezer forintig terjedő összeget kaptak.

Százezer látogató

A megnyitása óta eltelt fél esztendőben több mint száz-ezren vettek részt a TIT bu-dapesti planetáriumának a csillagos égbolt titkait bemu-tató ismeretterjesztő rendez-vényén. Főleg a hét végi és a délutáni előadások iránt volt nagy érdeklődés: a 370 férőhely sokszor kevésnek bizonyult. Az előadások té-mái negyedévenként változ-nak.

Pecsenyebárányok

Útban van a Közel-Keletre az első idel harsági pecsenye-bárány-szállítmány, 360 — egyenként 30—40 kilós — ál-lat. Még a héten, ugyancsak a Közel-Keletre, újabb 480

bárányból álló szállítmányt indítanak útnak a Lajta-ha-n-sági Állami Gazdaságból.

A pecsenyebárányok Olasz-országban is igen keresettek.

Egyetemi tanulmányok beszámítása a „GYES”-nél

Öthónapos terhes volt K. J.-né szegedi olvasónk, ami-kor az egyetemi tanulmá-nyait a felvételi vizsgák után megszakította, és dolgozni ment. Olvasónk azt szeretné tudni, hogy munkaviszonya alapján jogosult-e szülési se-gélyekre. Egyesek szerint mindenre jogosult, mások szerint csak anyasági segély-re. Kéri, ismertessük, hogy levélben leírtak alapján jo-gosult lesz-e szülési szabad-ságra és azt követő gyer-mekgondozási segélyre.

Olvasónk kérdése kétirá-nyú, az egyik a társadalom-biztosítási ellátásokra irá-nyul, a másik pedig arra, hogy a munkajogi szabályok szerint jogosult-e gyermek-gondozási segélyre.

A társadalombiztosítási jo-gszabályok szerint a szülési ellátásra való jogosultsá-gnak feltétele, hogy az okta-tási intézmény nappali tago-zatán egy évnél hosszabb ideig folytatott tanulmányi idővel rendelkezék, továbbá az iskolai tanulmányai meg-szűnését követő 180 napon belül munkaviszonyt létesít-sen. Levele szerint ezekkel a feltételekkel rendelkezik, te-hát jogosult lesz szülési se-gélyekre, vagyis terhességi-gyermekágyi segélyre és anyasági segélyre.

A másik kérdésre a választ a Legfelsőbb Bíróság munka-ügyi kollégiumának 101. szá-mú állásfoglalása adja meg. A 3/1967. (I. 29.) Korm. sz. rendelet 1. paragrafusának (3) bekezdése alapján gyer-mekgondozási segélyre jo-gosító munkaviszony létesítésé-re a tanulmányok befejezésé-től kezdődő 90 napos hatá-r-ídd kezdő időpontja az álta-lános iskola nyolcadik osztá-lyának, illetve a nappali ta-go-zatú középiskola utolsó ta-nulmányi évének befejezése, érettségi vizsga esetén pedig az érettségi bizonyítvány ke-lte, illetve szakmunkásvizsga esetén a szakmunkás-bizo-nyítvány kelté. Felsőfokú — főiskolai, egyetemi — tanul-mányok esetén az említett határidő az utolsó tanulmá-nyai év befejezését követő utolsó vizsga (államvizsga) letételének napjától, illetve erről szóló oklevél keltétől vagy egyébként a hallgatói jogállás megszűnésével veszi kezdetét.

A 3/1967. (I. 29.) Korm. sz. rendelet alapján gyer-mekgondozási segélyre jo-gosult az a dolgozó nő is, aki bármely iskola (tanintézet)

nappali tagozatán végzett ta-nulmányok befejezését köve-tő 90 napon belül munkavi-szonyt, vagy ipari szövetke-zeti tagsági viszonyt létesít, és fennállásának ideje alatt napi munkaideje legalább hat óra, és igénybe veszi a gyermek gondozása céljából a fizetés nélküli szabadságot.

Az állásfoglalás rendelkezé-sé részletesen megállapít-ja, hogy a tanulmányok be-fejezése az egyes oktatási formák körén belül milyen időpontban történik. A felső-fokú tanulmányok esetében mindemellett — a helyes ér-telmezés szerint — nemcsak a tanulmányok befejezését, de az egyetemi, illetve felső-iskolai hallgatói minőség megszűnését követő nappal is megkezdődik a 90 napi ha-táridő, amelyen belül a mun-kaviszony vagy ipari szövet-kezeti tagsági viszony léte-sítése a „gyes”-re való jo-gosultságot biztosítja. A hall-gatói jogállás megszűnését pedig a 3/1969. (VII. 4.) MM. sz. r. 55. paragrafusa és a 14/1970. (XI. 10.) MM. sz. r.

28. paragrafusa határozza meg. Ezek szerint megszűnik a hallgatói jogállása annak: aki abszolutóriumot (végbizo-nyítványt) szerzett, az abszo-lutórium kiállítás napján, ha a tanterv a képzési idő alatt államvizsgát is előír, akkor az abszolutórium meg-szerzését követő államvizsga-időszak utolsó napján; az or-vostudományi egyetemeken pedig az utolsó államvizsga befejezésének napja; aki be-iratozásai kötelezettségének saját hibájából nem tesz ele-get, a beiratozási időszak napján; akit az egyetemről, illetve főiskoláról elbocsátot-tak, az erről szóló határozat jogerőre emelkedése napján; akit fegyelmi határozattal az egyetemről, főiskoláról vagy valamennyi felsőoktatási in-tézményből kizártak, a fe-gyelmi határozat jogerőre emelkedése napján.

A közöttük alapján olva-sónk a szülési szabadság után gyermeke hároméves koráig jogosult lesz gyermek-gondozási segélyre.

Dr. V. M.

Papp Ignác — Szentirmai László

Hogyan élnek a szegedi termelőszövetkezeti tagok?

5. A demokráciáról, a munkahelyi légkörről és a politikai aktivitásról

Az életmód, a „hogyan élés” keretén belül vizsgáltuk, mennyire tudatosak a szegedi termelőszövetkezetek aktív tagjaiban a termelő-szövetkezeti demokrácia le-hetőségei. A termelőszövet-kezeti demokrácia alapvető kérdésének tekintettük, hogy az aktív tagok mennyire tá-jékozottak, milyen mérték-ben és hol nyilvánítanak vé-lőményt, tesznek javaslato-kat és azokat hogyan veszik figyelembe a termelőszövet-kezetek fejlesztésével össze-függő tervekkel kapcsolat-ban.

A megkérdezettek 83 szá-zaléka valamilyen mértékben tájékozott, csupán 17 szá-zaléka vallotta magát teljes mértékben tájékozatlannak. A termelőszövetkezetek fej-lesztéséről való tájékozottsá-got, véleménynyilvánítást sok tényező befolyásolja. Sze-repet játszik ebben többek között az iskolázottság, az életkor és a nem is. A fér-fiak sokkal tájékozottabbak,

mint a nők és sokkal gyak-rabban nyilvánítanak is vé-lőményt. Fontos differenciáló tényező egy adott termelő-szövetkezet vonatkozásában az is, hogy a megkérdezett melyik üzemágban dolgozik. Megállapítottuk, hogy bár a tájékoztatás szintje a ter-melőszövetkezetekben jelen-tős mértékű, de ennek elle-nére még fontos feladatokat kell megoldani. A tájékozot-tág igen szoros kapcsolatban áll az iskolai végzettséggel, és ezért nagyon lényeges az iskolázottság és a művelődési szint emelése. Adataink azt mutatják, hogy bizonyos kor-osztályokban és a nők között, valamint egyes üzemágak-ban fokozni kell a tájékozta-tás közérthetőségét és diffe-renciálását.

A vélemény nyilvánításnak vannak intézményes (köz-gyűlés, küldöttgyűlés) és egyéb csatornái. A termelő-szövetkezetek fejlesztési ter-veivel összefüggő vélemény nem csupán a közgyűlésen, vagy küldöttgyűlésen han-

Március 5-től

Új rend szerint járnak a buszok

Megbízhatóbb lesz a tarjáni 4-es villamos

Március 5-étől, vasárnap-tól új menetrend szerint közlekednek majd a szegedi, városi autóbuszok. Az új menetrend módosított vonal-hálózatát lapunk február 13-1, vasárnapi számában, a 11. oldalon közzeltük, az át-szervezés lényegéről most szövegesen is tájékoztatjuk olvasóinkat.

A menetrendváltozást in-dokolta, hogy a belvárosi alközpontok forgalmi túltér-helettsége tarthatatlanná vált, a szállítási kapacitás — a járműpark bővíthetősége hí-ján — tovább nem volt nö-velhető, új utazási igénye-ket — például az Északi vá-rosrészben lakókat — ke-llett kielégíteni. A Volán a városi tanács vb építési és közlekedési osztályával egyeztetve az új menetren-det, melynek főbb szem-pontjait tanácsulésen hatá-rozta meg a város életét irányító testület.

A részletes menetrend a jövő hét elején már kap-ható lesz — 4 forintért — az új vonalszámok ismerete szükséges is a márciusi bér-letszelvények megvásárlásá-hoz, hiszen minden változás ismertetésére lapunknak nincs módja.

Csak néhány, fontosabb módosítás indoklását kértük a Volán és a tanács illeté-keseitől.

Mivel Tarján kiépülése befejeződött, így az autóbu-szok vonalhálózatát is vég-legesíthették a közlekedé-szervezők. Március 5-étől autóbuszok csak a magasabb kiépítettségű gyűjtőutakon járnak majd: tehát a Buda-pesti körúton, Retek utcán, Sziléri sugárúton. Ez a já-ratok sűrítését teszi lehető-vé. Több vonalat össze is kapcsolnak — azonos díjjal hosszabb utat tehetnek majd meg a Volán bérletesei és legyálvtó utasai. Összeaka-psolódik a 44-es és a 43-as vonal — 17-es lesz az új járat száma, a tarjáni víz-toronytól a Marx téren át Újszegedre lehet majd a 17-es autóbusszal utazni.

Ez a járatösszevonás példa a tanács határozatnak arra a megállapítására is, hogy „ahol a villamos szállítási kapacitása lehetővé teszi,

meg kell szüntetni az azonos területeket kiszolgáló pár-huzamos autóbúszjárato-kat”. Mivel a 4-es villamos me-netrendje — 4/A jelzésű be-tétjárattal együtt ötpercen-tenti indítást tesz lehetővé, a valóságban azonban mind-egyik nem kísérté közme-gelésedés a 4-es villamos út-ját, ezért az SZKV újabb intézkedéseket kezdeménye-zett. A Tölgyes utcai és tex-tiltechnikum előtti megállók-akat összevonják és a Buda-pesti körút torkolatához he-lyezik át március 5-étől. A gyevi-temetőnél levő meg-állót 80 méterrel eltolják — körülbelül két hónap múlva, amikor a gyalogosok átke-lését a sugárúton jelzőlámpa biztosítja majd. A tarjáni végállomáson indító- és gyorsjavító-szolgálatot szer-veznek, tartalékkocsit irá-nyítanak oda, s csakavá-gányt építenek, hogy az esetleges járatkimaradást, műszaki hibát az utasok ne vegyék észre, s az 5 perces követési távolság — vagyis a menetrend — tartható le-gyen. Előreláthatóan ösztől két 4-es jelzésű villamos kö-zött az eddigi egy betétjárát helyett két 4/A jelzésű be-tétjárattal indíthatnak, s megnyitják a töltés oldalá-ban, a körút alatt még 1969-ben megépített gyalogos aluljárót is.

A 22-es autóbúsz a 69/Y-os járatral kötik össze, jelölése 22-es lesz. A 41/A jel-zésű járat és a 69-es járat az összevonás után 30-as lesz. A 21-es járaton március 5-től Petőfitelepről a Retek utcán át — ennek jelölése a 10-i lapban kö-zölt térképen még nem sze-repelt — a Nagyvállomásig utazhatnak az Északi város-rész utasai is.

M/52-es jelzéssel új vonal lesz a Nagyvállomás és a gu-migyár közötti, s a Tarján

a Biológiai Kutató Központ-tal összekötő M-járat kivé-telével továbbra is megma-radnak a két vonalon, két-szeres viteldíjért közlekedő M-járatok.

Hattyastelep és a város-központ között megszűnik a 63, 68, 30/A számú vonal, a járatsűrítés érdekében. Gyá-larétról a 45-ös, Hattyaste-lepről a 45/A jelzésű autó-buszokkal lehet a Bartók Déla térre utazni, csúscidő-ben tízpercenként.

Mezszűnik a mihályteleki 32 és 66 jelzésű járat, he-lyettük 76-os jelzéssel a Bel-városon át a Marx térig járnak majd húszpercenként a kocsik. A ságváritelepi járat 76/A jelzést kap. Sűrítik a szőregi és az újsze-gedi 71-es járatot, valamint a dorozsmaiakat is. Az ed-digi 63-as járat a Lenin kör-úton megy végig — a Szent György térig — 35-ös jel-zéssel. A 74-es vonalat 36-osra számozzák át, a kocsik a Szent György térről in-dulnak.

Újdonság lesz, hogy Tar-jánból a Belvárosba reggel 7 és 8 óra között, a csúcs-időben G-jelzéssel gyorsjá-ratok indulnak, melyek há-rom tarjáni megállóban ves-znek fel utasokat, s a Belvá-roshan két helyen állnak meg, visszafelé pedig üresen, megállás nélkül mennek.

Az autóbúszközlekedés vo-nalhálózatának átszervezésé-vel az eddigi 3503-ról 3210-re csökken a naponkénti járatok száma, ez azonban várhatóan „megtérül” a kö-vetesi idők csökkentésével, a csúcsforgalmi terhelés eny-hülésével, a peremterületek, az iparkörzetek, az egymás-tól távolabbi városrészek gyorsabb megközelítésének lehetőségeivel — nem csu-pán a március 5-éig még elméleti számítások szerint, ha-nem a gyakorlatban is.

Üveggyűjtemény

A sárospataki Rákóczi Mú-zeum gazdag és látványos üveganyag-gyűjteményéből rendezte ez évi első kiállít-ását a kecskeméti Katona József Múzeum. Zömmel a

XVIII. század végi és a XIX. század elejei Zemplén kör-nyéki üvegfüvők muzeális értékű munkáit mutatják be a kecskeméti közönségnek.

gozhat el, hanem más fóru-mokon is, pl.: munkacsoport és brigádgyűlésen, párttag-gyűlésen, elnöki irodában, „fehér asztalnál”, véletlen ta-lálkozás esetében, stb. A sze-gedi termelőszövetkezetek aktív tagjainak lényegesen

több mint fele mindkét le-hetőséggel élt. A termelőszö-vetkezeti demokrácia lehe-tőségeinek nem kellő kihasz-nálására utal, hogy mintegy 40 százalékuknak nem volt vé-lőménye vagy ha volt is, nem juttatta kifejezésre.

Termelőszövetkezetek fejle-zéséről alkotott véleményét eljuttatta:

1. közgyűlésen, küldöttgyű-ésen, részközgyűlésen	26,8 %
2. brigádvezető, üzemegységvezető útján	22,1 %
3. társadalmi szervek útján	7,6 %
4. ismerősök útján	3,4 %
5. nem juttatta el véleményét	22,2 %
6. nem volt véleménye	16,0 %
7. nem válaszolt	1,9 %
Összesen:	100,0 %

A termelőszövetkezeti de-mokrácia vizsgálatánál nem hagyható figyelmen kívül, hogy annak közgyűlési fóru-main a nem aktív (pl. nyug-díjas) termelőszövetkezeti tagok is részt vesznek, egyéb fórumokon viszont nem. A nyugdíjasoknak nincsenek munkavállalói érdekeik, így véleményüket korlátozottab-ban lehet csak figyelembe venni. Az aktív termelőszö-vetkezeti tagok munkavállá-lói és tulajdonosi érdekei azonban egybeesnek. Véle-ményüket a közgyűlésen kívül egyéb fórumokon is elmond-hatják. A termelőszövetkeze-ti demokrácia ily módon sa-játos érdekellentmondásokat hordoz és számos konfliktust eredményez az egyén, a munkacsoportok és a terme-lőszövetkezet között.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapít-hatjuk, hogy a szegedi ter-melőszövetkezetek aktív tag-jai a különböző demokra-tikus fórumokon egyre in-kább megfogalmazták véle-ményüket a termelőszövetke-zetek ügyeivel kapcsolatban. Vitakoznak, de — legalábbis a közgyűlések és a küldött-gyűlések jegyzőkönyvei sze-rint — nem jellemző a veze-tőség javaslatainak módosi-tása vagy elutasítása. Ez más oldalról azt is jelentheti, hogy a vezetőség javaslatait kellő szakértelemmel, alapo-san, átgondoltan terjeszti elő. A javaslatok a tagság érde-keit szolgálják.

A termelőszövetkezeti de-mokráciával szorosan össze-függ a vezetőség és a tag-ság együttműködésének ér-tékelése, valamint a munka-helyi légkör megítélése a ve-

zetés és a tagság között. Adataink alapján a megké-rdezettek az együttműködést pozitívnak tartják. A mun-kahelyi légkör megítélése el-térően alakul attól függően, hogy a vezetők és a tagság közötti munkahelyi légkört, vagy a tagság közötti mun-kahelyi légkört vizsgáljuk. A tagok egymáshoz való visz-o nyukat sokkal kedvezőbbnek vélik, mint ahogyan azt a vezetőség megítéli.

A kérdőívek tanúsága sze-rint a szegedi termelőszö-vetkezetek aktív tagjainak szervezeti tagsága, társadal-mi munkája, politikai isko-lázottsága alacsony szintű. Ezért szükséges a politikai közéleti aktivitás kiszélesíté-se, a politikai tudatosság-is-kolázottság szintjének, eme-lése. Fontos továbbá a lakó-helyi kérdésekkel összefü-ggésben is a politikai véle-mények megjelenésének ki-bontakoztatása, a kifejtett vélemény illetékesekhez tör-ténő eljuttatása.

A vizsgált termelőszövet-kezetekben a politikai meg-győződést (beállítottságot) illetően pozitív képet talá-lunk. Ebből következik, hogy — figyelemmel a termelő-szövetkezetek aktív tagjai-nak más területeken tanusí-tott alacsonyabb intenzitású közéleti-politikai aktivitására — napjainkban megtalálható differenciált politikai aktivi-tás további kibontakoztatásá-ra nyílik lehetőség.

(Folytatjuk.)